

Reagálások a rehabilitálási törvény javaslatára

A rehabilitálási törvénytervezet nem megnyugtató

Alapszabályunk értelmében, civil szervezetünk védnökséget vállalt a határainkon kívül élő nemzeti közösségeink jogainak védelme felett. Nos, ennek szellemében, átnéztem a „Keskenyút” portálon már olvasható, magyar nyelvű, tárgyi (rehabilitálási – B. A. megj.) törvénytervezetet, amelyről a Szerb Köztársaság Parlamentje a közeli napokban, december 1-én, vagy 2-án szavaz. Nem tudom, hogy a fordítás az eredeti változatról készült-e (amiről Varga László VMSZ képviselő úgy beszélt, hogy csak az elfogadható!), vagy már egy módosított változat. Akárhogy is legyen, a magyarra fordított törvénytervezet, ebben a formában, a Szerb Köztársaságban élő magyar közösségünk és a Nemzet egésze számára életveszélyes, elfogadhatatlan lenne. A törvény tárgyát tárgyaló 1., 2. és 5. szakaszok tartalmát – minden ellenkező véleménnyel szemben – egyáltalán nem látom megnyugtatónak.

Idézem:

1. szakasz: „Rehabilitációra nincs joguk azon személyeknek, akik a II. Világháború idején a megszálló fegyveres erők és a quisling (értsd: megszállókkal együttműködő hazaáruló) formációk tagjaként Szerbiai Köztársaság területén fegyveres összetűzésekben veszítették életüket.”

2. szakasz, 1. bek.: „Nem rehabilitálhatók és nincs joguk az elkobzott vagyon visszaszámaztatására az erről hozott törvény 2. szakasza értelmében („Službeni glasnik RS”, 72/11-es szám) a megszálló erők tagjainak, akik a II. Világháború alatt megszállták Szerbiai Köztársaság területének részeit, továbbá a quisling formációk tagjainak, ha háborús bűnöket követtek el, illetve részt vettek azok végrehajtásában. Ennek a szakasznak az 1. bek. leírt személynek, illetve az elkobzott vagyon visszaszámaztatásáról és a kártalanításról szóló törvény 5. szakasz, 3. bek. 3) pontjában („Službeni glasnik RS”, 72/11-es szám) leírt személynek tekintendő:

1) minden olyan személy, akit a katonai bíróság, vagy a Jugoszláv Népfelszabadító Bizottság ellenőrzése alatt lévő más szerv döntésével a meghatározott település felszabadításának napjától számítva háborús bűnösnek, illetve háborús bűncselekmény résztvevőjének nyilvánítottak”.

Kérdezem:

1. A SAS behívókkal kötelezően behívott magyar fiatalok ügyében ki fogja eldönteni, hogy a partizánok elleni hadiparancs keretében, katonaként, vagy hazaárulóként vesztette életét?

2. 1941-44 között Magyarország nemzetközi egyezmény keretében kapta vissza a délvidéki területeit, ezért tisztázandó, kit tekint a törvény megszállónak és az azokkal együttműködő hazaárulóknak.

3. A 2. szakasz 1) bek. szerint a népirtás bűnét elkövető Jugoszláv Népfelszabadító Bizottság, illetve az ellenőrzése alatt lévő más szervek és a rögtön-ítélő Katonai Bírósági ítélete már alkalmas lehetne bármely magyar személy háborús bűnössé nyilvánítására?

4. A törvényes rehabilitációról szóló 5. szakasz 1. bekezdése ellentmond a 2. szakasz 1. bekezdésének, amikor törvényes rehabilitációt ígér az 1. bek. 1. és 2. pontjában megjelölt azon személyeknek, „akiknek a jogait és szabadságát e törvény életbe léptetésének napjáig bírósági vagy adminisztratív határozat nélkül sértették meg”. A fentiek – álláspontom szerint - olyan tetszőlegesen értelmezhető, gumi-jogszabályok, amelyek továbbra is alkalmasak a kisebbségben élő magyar közösség kollektív bűnösség alapján történő elmarasztalására, az 1944-45 folyamán, a magyar közösség ellen elkövetett bűnök elfedésére, soha meg nem történtté maszatolására. Ezért, mind a már megszavazott, vagyon-visszaszámaztatási és kárpótlási törvény, mind a rehabilitációs törvény-tervezet a szerbiai magyar nemzeti közösség végleges jogfosztását, vagyonvesztését eredményezné, ezért elfogadhatatlan.

Ragaszkodni kell ahhoz, hogy bizonyítási kényszer, amit kizárólag pártatlan nyomozati cselekményen alapuló, polgári bírósági ítélettel zárható le, a Szerb Államot terhelje, ennek hiányában minden más, a 2. szakasz 1. bekezdésében említett ítélet törvénytelennek és semmisnek tekintendő! Ha ezen törvények visszavonása nem történik meg, a Magyar Köztársaság Kormányának le kell vonnia a megfelelő következtetéseket.

A f. év november 11-én, szervezetünk által kiadott Memorandum és a délvidéki, civil szervezetek és négy politikai párt aláírásával november 15-én kiadott Közlemény szellemében kérem, hogy, ha a fenti

megállapításaim jogilag nem állnának helyt, vezessenek rá a tévedésemre. Ez számunkra is megnyugvást eredményezne.

Budapest, 2011. november 28.

Éhn József

Társaság a Kárpát-medence Magyarországiért közhasznú, civil szervezet elnöke

Kell-e aggódni a kárpótlási időszak miatt?

A szerb parlament által elfogadott restitúciós törvény nemcsak az úgynevezett „megszálló erők” tagjai és leszármazottaik vonatkozásában diszkriminatív, hanem a kárpótlási időszak meghatározásában is. A törvény ugyanis azon személyek és örökösök kárpótlásáról rendelkezik, akiket 1945. március 9. és 1968. február 15. között fosztottak meg vagyonuktól. Sajnálattal kell emlékeztetnünk arra, hogy a délvidéki magyar, német és horvát közösség vagyonának jelentős hányadát már 1945 márciusa előtt lefoglalták, s a tulajdonjog megsértésére nem egy esetben népiirtás és etnikai tisztogatás keretében került sor. Ezen szomorú történelmi tényekre tekintettel javasoljuk, hogy a vagyon-visszaszármaztatási időszak kezdő napját 1944. október 17-ben határozzák meg, ugyanis ezen a napon vezették be a Délvidéken a jugoszláv kommunista katonai közigazgatást, s ekkortól vették kezdetüket a restitúciós törvény által jóvátenni hivatott jogsértések” – írtam 2011. október 22-én kiadott közleményemben.

A vajdasági Magyar Szó 2011. október 25-én közölte A kárpótlási időszak miatt felesleges aggódni című cikkében Varga László VMSZ-es képviselő igyekezett eloszlatni aggodalmait: "... valóban nagyon sok olyan eset van, amikor egyesek vagyonát fizikailag 1944 őszre és 1945 tavasza között vették el. A csúrogiak is ebbe a kategóriába tartoznak. Csúrogon elüldözték a falu teljes lakosságát, helyükbe pedig más emberek jöttek, akik elfoglalták házaikat. Viszont azok a jogi döntések, amelyekkel mondjuk a csúrogiakat megfosztották vagyonuktól, később születtek.

...A kárpótlási időszak akkor jelentene problémát, ha 1945 márciusa előtt is születtek volna olyan döntések, amelyek alapján valakinek a vagyonát elvették. Ilyen döntésről én nem tudok, senki sem fordult hozzánk ilyen információval az utóbbi hónapokban." - nyilatkozta Varga László

Sajnos kénytelen vagyok felhívni a képviselő úr figyelmét a Jugoszláv Népfelszabadító Antifasiszta Tanács (AVNOJ) elnökségének 1944. november 21-én hozott rendeletére "Az ellenséges vagyon állami tulajdonba vételéről, a nem az országban tartózkodó személyek vagyona feletti állami igazgatásról, valamint a megszállók által erőszakkal elidegenített vagyon kisajátításáról." Ezen rendelet alapján kobozta el ugyanis a jugoszláv kommunista katonai közigazgatás a csurogi és zsabylai kitelepített magyarok vagyonát.

Varga László kétségtelenül hivatkozhatna arra, hogy az AVNOJ rendeletét a jugoszláv képviselőház 1946. július 31-én törvényben erősítette meg. A vagyon-visszaszármaztatási törvény szövegéből azonban korántsem derül ki egyértelműen, hogy a vagyonuktól ténylegesen 1945. március 9. előtt megfosztottak esetében melyik jogforrás kibocsátásnak dátuma az irányadó: az 1944-es AVNOJ rendeleté vagy az azt megerősítő 1946-os törvényé. Mindez nagyon tág értelmezési keretet biztosít a jogalkalmazó számára, s könnyen előfordulhat, hogy a törvény végrehajtása során a kisebbségi közösségek tagjaira nézve hátrányos joggyakorlat fog kialakulni. Meggyőződésem tehát, hogy a továbbra is fennálló jogbizonytalanság megszüntetése, s az örökösök aggodalmainak eloszlatása érdekében feltétlenül szükséges a restitúciós törvény szövegének ezirányú módosítása.

2011. október 24.

Cseszney Miklós

<http://keskenyut.hu/page/234/art/443/akt/1/html/kell-e-aggodni-a-karpotlasi-idoszak-miatt.html>

Rehabilitációs törvényjavaslat: észrevételek és javaslatok

– A rehabilitációs törvényjavaslat a jelenlegi megfogalmazásban nem fogadható el. Egyrészt azért, mert a vagyon-visszaszármaztatási és kárpótlási (ún. restitúciós) törvény és a rehabilitálási törvényjavaslat egyes rendelkezései egymással ellentétesek, másrészt azért, mert az utóbbi egyes rendelkezései még önmaguk közt is ellentmondóak, és a vajdasági magyarságra nézve hátrányos megoldásokat tartalmaznak – olvasható a vajdasági magyar szervezetek (VMDP, VMDK, MPSZ, MRM és hét civil szervezet) 2011. november 15-i közleményében (A rehabilitációs törvényjavaslat nem fogadható el, <http://www.vajma.info/cikk/vajdasag/12604/Tobb-vajdasagi-magyar-szervezet-ellenzi-a-rehabilitacios-torvenyjavaslat-elfogadasat.html>, 2011. november 16. [15:13]).

A Vajdasági Magyar Szövetség (VMSZ) parlamenti képviselője blogjában azt írta, hogy „kizárólag abban az

esetben szavazzák meg a (rehabilitálási – B. A. megj.) törvényt, ha az utolsó vesszőig változatlanok maradnak azok a szakaszok, amelyeket október 19-én Slobodan Homennel, az Igazságügyminisztérium államtitkárával egyeztettek” (Lassú víz partot mos, <http://www.pasztorbalint.rs/index.php/start/show/2010/hu>, 2011.11.25. 12:32).

Lássuk azonban mit tartalmaznak a törvény és a javaslat szövegei:

1. A vagyon-visszaszármaztatási és kárpótlási törvény szerint csak azoknak van joguk az elvett vagyon visszaszármaztatására és a kárpótlásra, akiket 1945. március 9. és 1968. február 15. között fosztottak meg vagyonuktól.

A rehabilitációról szóló törvény javaslata nem tartalmaz időpontot, amitől a rehabilitálást kérni lehetne, vagyis időben nem korlátozza azt. Ezért előállhat olyan eset, hogy valakit az ellene 1945. március 9. előtt elkövetett jogsértések miatt rehabilitálnak, de a vagyonát nem kaphatja vissza. Ez miatt, a restitúciós törvényből is törölni kellene a határidőket.

2. A vagyon-visszaszármaztatási és kárpótlási törvény 5. szakasza 3. bekezdésének 3. pontja szerint a vagyon-visszaszármaztatásra illetve kárpótlásra nem jogosult „az a személy, aki a második világháború alatt a Szerbia Köztársaság területén tevékenykedő megszálló erők tagja volt és annak örökösei”.

Szükséges lenne ennek a rendelkezésnek a törlését, mivel a vajdasági magyar politikai pártok és a magyarországi politikusok értékelése szerint is „kollektíve bűnösnek” bélyegezte meg a délvidéki magyarságot, kizárva a vagyon-visszaszármaztatásból és a kárpótlásból.

A rehabilitációról szóló törvény javaslata 1. szakaszának 4. bekezdése most ezt a rendelkezést tartalmazza:

„Rehabilitációra nincs joguk azoknak a személyeknek, akik a II. világháború idején a megszálló fegyveres erők és a quisling formációk tagjaként Szerbia Köztársaság területén fegyveres összetűzésekben veszítették életüket.”

A megfogalmazás ellenzői azt mondják, hogy magyar vonatkozásban, gyakorlatilag ez azt jelenti, hogy mindazok a személyek, akiket behívtak a honvédségbe, vagy más katonai egységekbe a mai Szerbia területén, és harcokban életüket veszítették, nem jogosultak rehabilitálásra, és ennél fogva kárpótlásra, vagyon-visszaszármaztatásra sem.

A javaslatot támogatók viszont az állítják, „a magyar hadseregnek 1941 és 1944 között nem volt egyetlen harci cselekedete sem Vajdaságban”.

Lehetséges ugyan, hogy harci cselekedetek nem voltak, de számos olyan történetről tudnak az emberek, amelyben „a kivonuló honvédség tagjai, bácskai lakosokként itt maradtak, mert nem követtek el semmilyen bűncselekményt, egyszerű katonák voltak. De, amikor a partizánok beérkeztek az adott településekre, akkor elfogták őket, mivel egyenruhában voltak, és semmilyen bírósági ítélet nélkül falhoz állították, és lelőtték őket. Utólag, a hivatalos okiratokba azt írták a nevük mellé, hogy „harcban estek el”.

3. A rehabilitációról szóló törvény 2. szakasza lenne hivatott pontosítani, hogy kinek van joga és kinek nincs a vagyon visszaszármaztatására és a kárpótlásra való jogot, melynek a szövege a következő:

„Nem rehabilitálhatók és nincs joguk az elkobzott vagyon visszaszármaztatására Az elkobzott vagyon visszaszármaztatásáról és a kártalanításról szóló törvény 2. szakasza értelmében („Službeni glasnik RS”, 72/11-es szám) a megszálló erők tagjainak, akik a II. világháború alatt megszállták Szerbia Köztársaság területének részeit, továbbá a quisling formációk tagjainak, ha háborús bűnöket követtek el, illetve részt vettek azok végrehajtásában.

Ennek a szakasznak az 1. bekezdésében leírt személynek, illetve Az elkobzott vagyon visszaszármaztatásáról és a kártalanításról szóló törvény 5. szakasza 3. bekezdése 3)-as pontjában („Službeni glasnik RS”, 72/11-es szám) leírt személynek tekintendő:

1) minden olyan személy, akit a katonai bíróság vagy a Jugoszláv Népfelszabadító Bizottság ellenőrzése alatt levő más szerv döntésével a meghatározott település felszabadításának napjától számítva háborús bűnösnek, illetve háborús bűncselekmény résztvevőjének nyilvánítottak;

2) minden olyan személy, akit a Demokratikus Föderatív Jugoszlávia és a Jugoszláv Föderatív Népköztársaság bíróságai vagy más szervei, valamint a II. világháború ideje alatti megszállók és segítők bűncselekményeit megállapító állami bizottság háborús bűnösnek, illetve a háborús bűnök elkövetése résztvevőjének nyilvánítottak.”

Ez a korlátozás – a szakasz utolsó bekezdés szerint – nem vonatkozik azokra, akiket „a törvény erejénél fogva rehabilitálnak”.

A törvényes rehabilitációt a javaslat 5. szakasza rendezi, amely a 4. bekezdésében kimondja:

„A törvény erejénél fogva rehabilitálják azokat a személyeket is, akiket a kollektív felelősség elve alapján háborús bűnösöknek, illetve háborús bűncselekmények résztvevőinek nyilvánítottak, és nem veszítették el a jugoszláv állampolgárságukat, nem követtek el háborús bűnöket és nem vettek részt háborús bűncselekményekben.”

A megszállók és segítők bűncselekményeit megállapító vajdasági bizottság az 1945. január 22-i 2-es számú határozatával háborús bűnösökké nyilvánította Csúrog község minden magyar és német lakosát. Kivételt

képeztek „azok a személyek, akik a Jugoszláv Népfelszabító Hadseregében és partizán egységeiben harcoltak”.

A javaslat szerint törvényes rehabilitálásban részesülnek Csúrog, Zsablya és Mozsor volt lakosai és azok leszármazottjai, akik „nem követtek el háborús bűnöket és nem vettek részt háborús bűncselekményekben”. Amennyiben ez így marad a törvényben akkor felvetődik a kérdés, hogy kire hárul a bizonyítás terhe? Az államra vagy a rehabilitálást kérő személyre? Ez azért is fontos, mert a bíróság – a javaslat 14. szakaszának 1. bekezdése szerint – kötelezően kikéri az illetékes felsőügyészség ügyészének véleményét. Amikor pedig a jogsérelem bíróság, adminisztratív, katonai vagy más szervek határozatával történt [1. szakasz 1. bekezdés 3)-as és 4)-es pont], „az eljárás másik résztvevője – a bíró mellett – kötelezően Szerbia Köztársaság, amelyet az illetékes felsőügyész képvisel.

4. Szükséges lenne továbbá a javaslatba egy olyan rendelkezés beiktatása is, miszerint a törvény semmisítse meg a lincselő csoportok és a rögtönítélő katonai bíróság(ok) minden ítéletét is. Továbbá, hogy a vagyonszármaztatási és kárpótlási eljárásokat egy ésszerű, törvényben rögzített határidőn (legfeljebb 5 éven belül) lezárják.

5. Azt is el kell mondani, hogy a „törvényes rehabilitáció” nem helyettesítheti egy olyan szerbiai képviselőházi politikai nyilatkozat elfogadását, amely elítéli az 1944/45-ös délvidéki vérengzést, és amely eltörli a csurogi, zsablyai és morozsori magyarokra kimondott, a mai napig fenntartott „kollektív bűnösséget” és koholt vádak, biztosítja az áldozatoknak kijáró végtisztesség és a méltó megemlékezés jogát, valamint az események hatékony tudományos feltárását és az elkövetők megnevezését.

6. A fentiek alapján – a parlamenti szavazás előtt – el kellene végezni a rehabilitálási törvényjavaslat átfogalmazását, illetve módosítását és kiegészítését.

Újvidék, 2011. november 28.

Bozóki Antal

<http://bozokiantal.blogspot.com/>